

Олена Ришко

ПОДОРОЖ КРАЇНОЮ СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА

*Практичний посібник творчих завдань
зі світової літератури для 5 класу*

Рівне-2013

Рецензенти :

В. П. Лавренчук — завідувач кафедри методики змісту освіти РОІППО,
кандидат філологічних наук, доцент ;

Н.І.Подранецька — методист управління освіти Рівненського міського
виконавчого комітету;

С.О. Ящук — заступник директора з навчально-виховної роботи
НВК №26 .

Рекомендовано методичною радою Рівненського НВК №26
„Загальноосвітня школа І — ІІІ ступенів — спеціалізована спортивна школа “
(протокол №2 від 04.11.2013р.).

Рижко О. С. ПОДОРОЖ КРАЇНОЮ СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА.
Практичний посібник творчих завдань зі світової літератури для
5 класу — Рівне.—2013.— 54 с.

Посібник містить завдання з усіх розділів та тем ,передбачених новою
програмою зі світової літератури для 5 класу.

Запропоновані види робіт можуть бути використані учителем світової
літератури на різних етапах уроку та для самостійного опрацювання учнями,
допоможуть зацікавити дітей, спонукатимуть їх до самостійних висновків,
сприятимуть розвитку творчих здібностей, вихованню читацької та загальної
культури, формуванню активної життєвої позиції , духовних цінностей та
ідеалів учнів

Схвалено науково - методичною радою Рівненського ОІППО
(протокол № _____ від _____)

Дорогий п'ятикласнику!

Ти розпочинаєш захоплюючу подорож чарівною **КРАЇНОЮ СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА**.

Посібник, який ти тримаєш в руках, допоможе не розгубитися і не заблукати у світі літературних героїв, їхніх думок, почуттів та переживань. Він стане надійним компасом у прекрасній подорожі серед казок, поезій, прози, фантастичних пригод улюблених героїв.

Щоб знати світову літературу, насамперед потрібно читати художні твори.

Але цього замало. Потрібно знову та знову повертатися до прочитаного, порівнювати, давати самостійну оцінку героям, подіям, почуттям, про які прочитав у книжках.

Цей посібник допоможе поміркувати над прочитаним, з'ясувати чи творча ти особистість, порівняти героїв різних творів, зрозуміти місце літератури серед інших видів мистецтва, її роль у житті кожної людини.

Це справжній щоденник мандрівника. Бажаю тобі успіхів, цікавої та плідної подорожі **КРАЇНОЮ СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА**.

Від укладача

Вступ Література і фольклор

Виконай завдання

1. Спробуй створити асоціативний портрет слова . Добери до кожної літери 2-3 слова-асоціації.

Л- _____
І- _____
Т- _____
Е- _____
Р- _____
А- _____
Т- _____
У- _____
Р- _____
А- _____

2. Правильно з'єднавши частини слів, прочитаєш назви фольклорних творів.

При	Ф	ні
Би	О	ки
Приказ	Л	ні
Народ	Ь	слів'я
Ду	К	ки
Піс	Л	лини
Бай	О	ми
Загад	Р	ки

3. Поясни значення прислів'я. Визнач тему цих прислів'їв.

Дим рідної країни ясніший від вогню чужини.

(Англійське)

Не вір, що за морем на виноградній лозі сосиски ростуть.

(Італійське)

Ти-- творча особистість

1. Уклади, запиши, проілюструй збілочку загадок своєї родини.

2. Склади ребус чи кросворд за прислів'ям або приказкою.

3. Напиши твір за прислів'ям.

Для цього твору слід вибрати прислів'я. Воно стане темою і назвою твоєї роботи. Потім обміркуй тему. При цьому спирайся на якусь конкретну подію випадок чи ситуацію, можливо, із життя класу або окремих учнів, власного досвіду (зустріч із цікавими людьми, дружба, взаємодопомога, розваги і т. ін.)

Література в колі мистецтв

Уважно розглянь репродукцію картини П. Брейгеля. Спробуй встановити відповідність між зображенням на картині та фламандськими прислів'ями

П. Брейгель Старший Фламандські прислів'я

Прислів'я	Значення	Зображення
Нести вогонь в одній руці, а воду в іншій	Бути лукавим	
Битися головою об стіну	Намагатися досягти неможливого	
Одна нога взута, інша боса	Дисбаланс, перегини	
Свиня відкриває затичку	Недбалість обертається катастрофою	
Вішати дзвіночок на kota	Здійснити небезпечний та нерозумний вчинок	
Озброїтися до зубів	Добре підготуватися	
Кусати залізо	Брехати, нахвалятися	
Хтось стриже овець, а хтось — свиней	У одного є переваги, а в іншого їх немає	
Тут <u>оселедець</u> не літає	Речі не підкоряються твоєму плану	

Казки народів світу

Індійська народна казка “Фарбований шакал”

Поміркуй над прочитаним

- ✓ У чому виявляється хитрість шакала?
- ✓ Як шакал використав зміни кольору шерсті?
- ✓ Чим шакал довів мешканцям лісу, що він незвичайна тварина?
- ✓ За що він отримав страшну кару від лісових тварин?
- ✓ Чи співчуваєш ти шакалу?
- ✓ Чи є такі “шакали” в нашому житті? Поясни свою думку.
- ✓ Поміркуй, у яких випадках ми могли б вжити вислів «фарбований шакал». Розкажи чи траплявся у твоєму житті такий епізод.

Ти -- особистість творча

1. Склади сенкан до слова “шакал”.
2. Підготуй усний репортаж з місця події за ілюстрацією

3. Уяви, що ти працюєш у театрі. Створи ескізи костюмів головних героїв для спектаклю за казкою “Фарбований шакал”.
4. Порівняй індійську народну казку “Фарбований шакал” з українською “Фарбований лис”. Визнач в них спільне і відмінне.

Література в колі мистецтв

Переглянь мультиплікаційний фільм “Фарбований лис” (за казкою І. Франка). Що сподобалось тобі найбільше? Чим схожий герой мультфільму на героя казки?

Японська народна казка “Іссумбосі , або Хлопчик-Мізинчик”

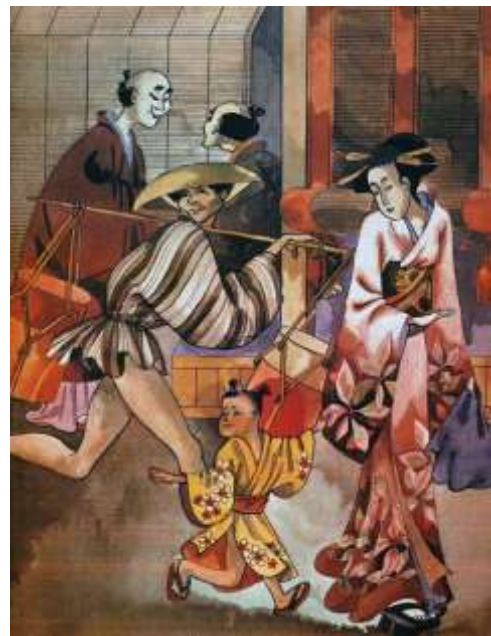
Поміркуй над прочитаним

- ✓ Що у казці уособлює зло , а що добро?
- ✓ Які фантастичні герої діють у казці?
- ✓ Які риси характеру допомогли Іссумбосі стати щасливим і здійснити свою мрію?
- ✓ Які народні прислів'я ти пригадаєш , щоб охарактеризувати Іссумбосі?
- ✓ Що у казці свідчить про її японське походження?
- ✓ Які людські якості прославляються у казці?
- ✓ Який висновок ти зробив ,прочитавши казку?

Література в колі мистецтв

Розглянь ілюстрації Є. Антимонова до казки “Іссумбосі , або Хлопчик-Мізинчик”. Чи співпадає твоє бачення героїв казки з образами створеними художником? Поясни свою думку.

Ти-- творча особистість

- ✓ *Створи афішу мультфільму “Ісумбосі , або Хлопчик-Мізинчик”.*
- ✓ *Придумай план мультфільму . Назви епізоди, які будуть покладені в основу твого анімаційного проекту.*
- ✓ *Пригадай,казки з подібним сюжетом ти уже читав? Хто автор? Спробуй їх порівняти.*

Китайська народна казка "Пензлик Маляна"

Поміркуй над прочитаним

Про що Малян мріяв? Чому його мрія була нездійсненою?

- ✓ Чому малює саме пташок і рибок малює хлопчик?
- ✓ Чи можуть події, про які ми розповіли, відбуватися у житті?
- ✓ З якого моменту починаються казкові події?
- ✓ Чому використано саме мотив сну? Чому саме дідусь приходить уві сні і допомагає Маляну?
- ✓ Перше, що намалював хлопець пензликом, був птах. Чому намальований птах ожив? Що символізує цей птах?
- ✓ Чому поміщик тримав Маляна саме 3 доби?
- ✓ Чому юнак став не домальовувати свої картини?
- ✓ Чи випадково у казці з'являється образ імператора? Хто такий імператор?
- ✓ Поясніть назву казки (в оригіналі вона називається "Чарівний пензлик Ля Маляна") Чий образ уславлює китайський народ у свої казці?
- ✓ Чому навчила тебе історія про хлопчика Маляна?

Виконай завдання

1. Впізнай героя за реплікою чи думкою.

- ✓ "Злидар! Малювати, бачте, йому захотілося. Ану геть звідси!"
- ✓ "Хіба, коли бідний, то й малювати не дозволяється?"
- ✓ "Це чарівний пензлик... тож будь обережним із ним, бо може стати лихо."
- ✓ "Нехай померзне ночами, поголодує, може, тоді слухнянішим стане."
- ✓ "Нехай гори малює... Ні, ні. В горах страшні звірі. Чай краще море."

2. "Добери фарбу" до образу чи деталі твору.

Слова-образи:

кінь, курка, жаба, дідусь, пензлик, море, Малян, драбина, мур, подія, корабель.

Слова для довідок(фарби):

білогривий, баский, гола, бридка, сивобородий, чарівний, вимріяний,

синє-синє, бідний , бамбуковий , кам'яний, дивовижна, непосильні, величезний , великий.

3. Уклади сходи герою на його шляху до успіху.

Ти-- творча особистість

- ✓ Яку картину ти уявив найяскравіше, слухаючи казку? Опиши її. Які фарби ти застосував би для її створення? Кого і як зобразив би на своєму малюнку?
- ✓ Якби у тебе був чарівний пензлик , щоб ти намалював собі чи у подарунок ?
- ✓ Склади твір-мініатюру(5-6 речень) на тему “Чому плакав імператор , і що означають сльози на його очах?”.

Література в колі мистецтв

1. Переглянь анімаційний фільм “Ода літу” (Китай , США , 2003р.). Що спільного між анімацією й традиційним китайським живописом? Які казкові образи постали в твоїй уяві? Чи допомогло розкриття таємниць китайського живопису тобі у сприйнятті та розумінні казки?

2. Розглянь репродукції картин китайського живопису . Порівняй образи створені китайськими художниками з тим , що малював Малян?

Що спільного в їхніх роботах ? Поясни свою думку.

Арабська народна казка “Синдбад мореплавець” “Третя подорож Синдбада”

Поміркуй над прочитаним

- ✓ Хто є автором казок „Тисяча і одна ніч”?
- ✓ З якою метою Шахразада розповіла казки царю Шагріяру?
- ✓ Скільки подорожей здійснив Синдбад?
- ✓ Як називається рідне місто Синдбада?
- ✓ Як познайомились Синдбад-носій і Синдбад-мореплавець?
- ✓ З ким зустрічається Синдбад під час подорожі?
- ✓ Що допомагає йому уникати небезпек, рятувати себе і своїх товаришів?
- ✓ Чому Синдбад знову і знову відправляється у нові подорожі, не зважаючи на небезпечні пригоди?

Виконай завдання

1. Заповніть таблицю «Реальне і фантастичне у казці «Синдбад-мореплавець»»

Реальне	Фантастичне

2. Створи асоціативне гроно “Синдбад”.

Добери цитати для характеристики Синдбада.

Ти-- творча особистість

1. Склади сенкан до слова “Синдбад”.

2. Створи ілюстрацію до казки. Який епізод твору ти вибереш для ілюстрації? Поясни чому?

3. Намалюй обкладинку до казки “Синдбад мореплавець”

Література в колі мистецтв

1. Порівняй картини, які спливали в твоїй уяві, коли ти читав казку “Синдбад мореплавець” з ілюстраціями до твору. Наскільки близькі вони. Перекажи епізоди, зображені на ілюстраціях.

Іван Білібін.

2. Якщо ти знайомий із втіленням казки “Синдбад мореплавець” в творах інших видів мистецтв (художній фільм, анімація, театральна вистава, балет), поділись своїми враженнями.

3. Прослухай першу частину сюїти “Шехерезада” Римського-Корсакова. опиши картини, які навіяла тобі ця музика.

4. Добери із першої частини сюїти “Шехерезада” фрагменти, які могли б стати музичним супроводом до казки “Третя подорож Синдбада”. Поясни свій вибір.

Брати Якоб і Вільгельм Грім Німецька народна казка “Пані Метелиця”

Поміркуй над прочитаним

- ✓ Як називаються слова, якими традиційно починається казка? Наведи приклад з казки «Пані Метелиця» .
- ✓ Які «магічні» числа найчастіше зустрічаються в казках?
- ✓ Що в казці «Пані Метелиця» реальне, а що - фантастичне?
- ✓ Чому герої казки не мають власних імен?.
- ✓ Для чого повторюються події , які відбувалися з пасербицею та рідною донькою?
- ✓ Що уособлює смола, яку удовина дочка за все життя відмити не могла? Своє твердження обґрунтуй.
- ✓ Пригадай,казки з подібним сюжетом ти уже читав? Хто автор? Спробуй їх порівняти.

Виконай завдання

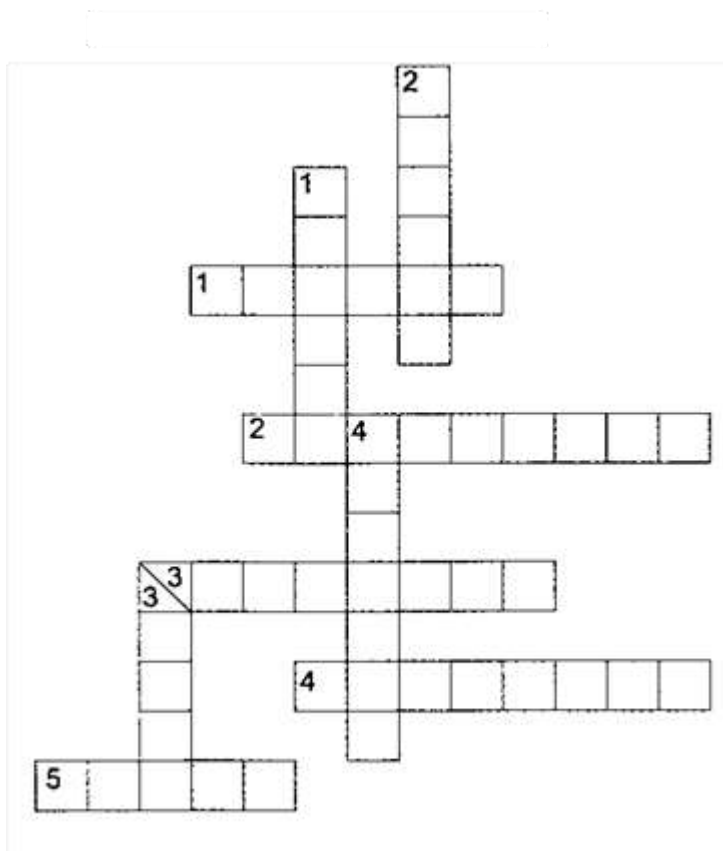
1. Знайди у тексті описи пасербиці та рідної дочки. Розглянь схему. Склади порівняльну характеристику героїнь казки .

Падчерка	протиставлення	Удовина дочка
гарна	↔	гідка
роботяща		лінива
виконувала всю хатню роботу, не чекаючи винагороди		нічого не робила, працювала тільки у перший день, а далі чекала винагороди
<p>АНТИТЕЗА</p> <p><i>Художній прийом, завдяки якому протиставляються предмети, явища, вчинки, герої.</i></p>		

2. Розгадай кросворд

По горизонталі: 1. З нею зустрілася падчерка. 2. Роботяща дівчина. 3. Їх нагадувало пір'я з подушок. 4. Місце, до жила пані Метелиця. 5. Перехід між колодязем і поверхнею.

По вертикалі: 1.Нагорода за працю роботящій дівчині. 2. Істота, яка сповіщала про прихід дівчат. 3.Винагорода за лінощі. 4. Річ, яку впустила падчерка в криницю.

3. Склади сюжетний ланцюжок казки "Пані Метелиця".

4.Добери прислів'я для характеристики героїнь казки "Пані Метелиця".

Література в колі мистецтв

1.Поділись враженнями від перегляду анімаційний фільму "Пані Метелиця".(1963 (НДР) Режисер: Готфрід Колдитж) Чи збігається твоє бачення героїнь казки з образами, створеними мультиплікаторами? Поясни свою думку.

2.Переглянь буктрейлер "Пані Метелиця". Які види мистецтв використали автори ролика для реклами книги? Сбробуй створити власний буктрейлер казки "Пані Метелиця".

3.Розглянь ілюстрації до казки "Пані Метелиця". Перекажи епізоди, зображені на малюнках.

О.С.Пушкін. Вступ до поеми «Руслан і Людмила»

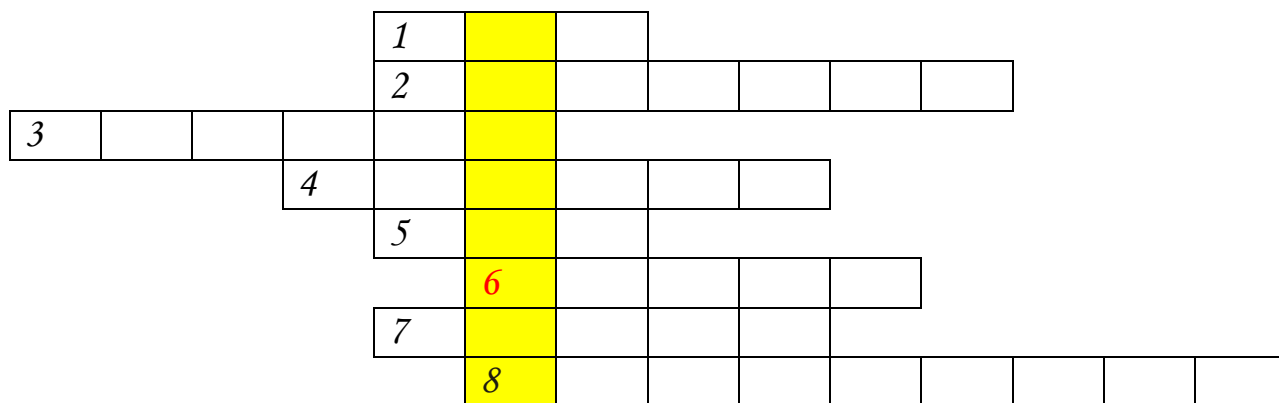
Поміркуй над прочитаним

- ✓ Які герої заселяють казковий світ Лукомор'я?
  - ✓ Які казки ти згадав, читаючи вступ до поеми «Руслан і Людмила»?
  - ✓ Чому вступ до поеми «Руслан і Людмила» називають “зібранням російських казок”?
  - ✓ Для чого автор використовує так багато застарілих слів?
  - ✓ Зі скількох частин складається вступ до поеми «Руслан і Людмила»?
- Поясни свою думку.

Виконай завдання

1. Наприкінці XVIII ст. у Москві в небагатій поміщицькій родині Пушкіних народився син Олександр. Його прадід був сином ефіопського князя. Якщо ти розгадаєш кросворд, дізнаєшся його прізвище.

- 1) Та, що їде в ступі.
- 2) Повелителька сірого вовка.
- 3) Той, хто через ліси і моря несе богатиря.
- 4) Те, що втримує вченого кота.
- 5) Учена казкова істота.
- 6) Куди вийшли з морських хвиль тридцять витязів?
- 7) Споруда без вікон, без дверей, на курячих ніжках.
- 8) Казкова країна, яку вигадав О.Пушкін.

2. Знайди і з'єднай стрілками логічні пари - предмет та його ознаку.

дуб	бурий
берег	грізний
ланцюг	руський
кіт	смарагдові
доріжки	чудові
страхіття	зелений
берег	нечувані
вигязі	невидимі
хвилі	дикий
дозорець	золотий
цар	морський
вовк	учений

Ти-- творча особистість

1. Намалюй казкових героїв світу Лукомор'я.
2. Уклади "Зібрання російських казок" (за вступом до поеми «Руслан і Людмила»). Намалюй ілюстрації та створи книжечку.

Література в колі мистецтв

- ✓ Розглянь ілюстрації до вступу поеми «Руслан і Людмила». На якій найбільш близько до тексту відтворено героїв пушкінського твору? Як на малюнках відтворено казкову атмосферу? Чому, на твою думку, ілюстратори зобразили і самого автора?

- ✓ Прослухай увертюру до опери Глінки «Руслан і Людмила». Який настрій вона тобі навіяла? Порівняй свої враження від цього твору і вступу до однойменної пушкінської поеми

Г.К.Андерсен Казка" Соловей"

Поміркуй над прочитаним

- ✓ Доведи, що спів солов'я був дійсно красивим.
- ✓ А як імператор довідався про солов'я?
- ✓ Якими автор показав придворних, чому вони вихваляли спів, якого ніколи не чули?
- ✓ Чи сподобався імператору спів солов'я?
- ✓ Як ти думаєш, чому соловей відмовився від нагороди імператора?
- ✓ Чому тільки бідна дівчинка знала, де живе соловей?
- ✓ Як поставилися люди до солов'я? Чи відчув він себе щасливим у палаці? Чому?
- ✓ Чому соловей полетів з палацу?
- ✓ Що трапилося з штучною пташкою?
- ✓ Чому соловей повернувся до імператора?
- ✓ Чому саме спів живого, а не штучного солов'я врятував правителя?
- ✓ У чому сила маленької сіренької пташки?
- ✓ Яким був соловей? Чому він не захотів залишитися в палаці і про що попросив імператора?
- ✓ Чому спів солов'я викликає сльози? Що таке спів, і чому сльози імператора дорожче подарунка?
- ✓ Чи не випадково в описі "воскресіння" імператора говориться про те, що "кров приливала до його серця"?
- ✓ До якої думки підводить читача автор казки "Соловей"? Чи всяка краса приносить радість і задоволення?

Виконай завдання

1. Порівняй штучного і живого солов'я. Штучний соловей – це ж витвір майстрів. Заповни таблицю.

Живий соловей	Штучний соловей
Спів	

2. У нашого народу соловейко теж у шані. Пригадай прислів'я, загадки та пісні про солов'я, запиши їх.
3. Розгадай головоломку. Чи згодний ти з тим, що ці слова містять головну думку казки?

Не	зо	що
то,	щить.	все
те	бли	ло

Ти-- творча особистість

1. Поміркуй над прочитаним, напиши невеликий роздум “У чому дивна сила мистецтва”? Можливо, тобі допоможуть слова :

- ✓ “Поет, як птах, дає те, що в нього є – пісню”.(Г. К. Андерсен “Казка мого щастя”).
- ✓ “Світ навколо нас сповнений краси. Розплющ очі і дивись!” (Г. Х. Андерсен).

2. Вправа “Словесне малювання “(усно опиши :сад, палац, солов'їв–штучного і живого).

3. Вправа “Вживання в образ”.

- Підготуй розповідь на тему: “Якби я був(ла) соловейком”.
- У саду китайського імператора росли найчудовіші квіти і на найкращих з них висіли срібні дзвіночки. Уяви, що ти – садівник китайського імператора. Що б ти посадив у саду?
- Ти – китайський імператор і вперше почув спів солов'я у своєму палаці. Ти хочеш поділитися своїм захопленням від співу пташки з японським імператором і пишеш йому лист. Як би виглядав цей лист? Напиши.

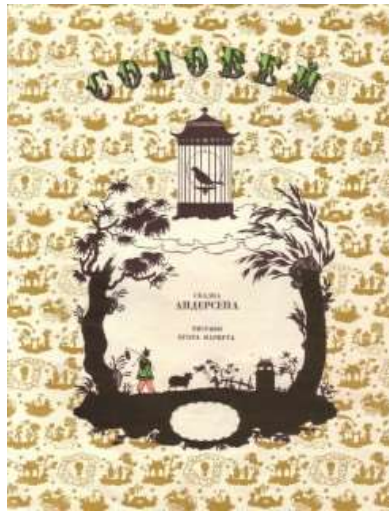

Література в колі мистецтв

1. Коли Г.К.Андерсен писав казку “Соловей”, перед ним стояв образ коханої жінки Йонні Лінд, шведської співачки, яку називали “шведським соловейком”. Поміркуй,кого із співаків ти б теж назвав “соловейком”?

2. Прослухай пісню “Не щибечи, соловейку” на слова Віктора Забіли і музику М.Глінки. Яке враження вона на тебе справила? Опиши картини, які навіяла пісня?

3. Розглянь ілюстрації Г. Нарбута до казки “Соловей”. Чи співпадає твоє бачення героїв казки з образами створеними художником? Поясни свою думку.

4. Розглянь ілюстрацію до казки “Соловей” А.Марковської. Як у цьому малюнку передано головну думку казки?

Оскар Уайльд Казка “Хлопчик-зірка”

Поміркуй над прочитаним

- ✓ Чому, на твою думку, казка починається з опису зими?
- ✓ Де виховувався Хлопчик-зірка?
- ✓ Яким автор змальовує хлопчика? Зачитай його портретну характеристику.
- ✓ З чим автор порівнює хлопчика?
- ✓ Знайди опис матері хлопчика. Що тебе вражає в описі жебрачки?
- ✓ Розкажи, як герой шукав матір? Чому він «ніде ніколи не зустрів ні любові, ні доброзичливості, ані милосердя»?
- ✓ Як ти вважаєш, чому хлопчик втратив вроду і з гарної квітки перетворився на бридку жабу?
- ✓ Як ти розумієш вислів “кам’яне серце”?
- ✓ Хто допомагає Хлопчику-зірці виконувати завдання злого чаклуна? Чому?
- ✓ Чому хлопчик віддав золоті монети прокаженому? Яких нових рис характеру набуває герой?
- ✓ Коли і чому краса повернулася до Хлопчика-зірки?
- ✓ Що ж важливіше: краса чи добро?
- ✓ Яка головна думка твору?
- ✓ Чому навчила тебе ця казка?

Виконай завдання

1. Розв’яжи і прочитай головоломку. Чи згоден ти з тим, що у цьому прислів’ї міститься головна думка твору?

                  Н Е   Ь : Ю   Д Ь
Г   И   З   Д Л Д И   У   .
          Л Д   А У   Н О Б
          Я   Б   Ю

2. Поясни головну думку казки. Підбери 3-4 прислів’я, які відображають головну думку казки.

3. Прочитай прислів’я, правильно з’єднавши їх частини. Як вони характеризують героя казки?

Зробиш добро не кайся

лихого стережись

*Той мені брат, хто
З добром дружись , а
Хто людям добра бажає
За добро*

*добрим платить.
моєму добру рад.
вдїєш лихо начувайся.
той і собі має.*

Ти-- творча особистість

1. Намалюй “кольорову стежину” героя до краси, до щастя. Відтвори вчинки героя за допомогою кольорів. Чи змінився герой казки?
2. Разом з однокласниками склади “Букет любові до матусиних ніг”. Напиши у середині квіточки найщиріші, найніжніші слова для своєї матері.
3. Напиши лист-пораду Хлопчику-зірці.
4. Вправа “Вживання в образ”.
Передай від імені героя, як до нього ставилися звірі у лісі.
5. Вправа “Словесне малювання”
Уяви себе художником, що малює ілюстрації до казки. Який би епізод ти проілюстрував ? Які кольори обрав би? Розкажи, що ти зобразив би на картині.
6. Як ти розумієш вислів Г. Ібсена: “Душа людини – в її ділах”? Як характеризують ці слова героя казки? Склади усний роздум.

Література в колі мистецтв

1. Порівняй портрет хлопчика-зірки в казці із його зображенням на кадрі з фільму “Казка про зоряного хлопчика (режисер Л.Нечаєв, 1983) Наскільки близьким до тексту є екранне його втілення?

Кадр з фільму “Казка про зоряного хлопчика”
(режисер Л.Нечаєв ,1983 р.)

2. Переглянь художній фільм “Казка про зоряного хлопчика” (режисер Л.Нечаєв ,1983 р.). Відстеж в ній найзначніші “відхилення” від літературного тексту. Як ти ставишся до таких змін? Поясни свою думку.
3. Прослухай фортепіанну п’єсу П. Чайковського “Зима” (“Пори року”). Музичним супроводом для мелодекламації якої частини казки могла б стати ця музика? Поясни свій вибір.

Природа і людина

Джон Кітс “Про коника і цвіркуна”,
Йоганн Вольфганг Гете “Нічна пісня подорожнього”,
Генріх Гейне “Задзвени із глибини”

Поміркуй над прочитаним

✓ Спробуй створити асоціативний портрет слова. Добери до кожної літери 2-3 слова-асоціації.

П- _____

З- _____

О- _____

І- _____

Е- _____

Я- _____

Про що йдеться у цьому вірші?

- ✓ Назви пори року та час доби, зображені у творі. Доведи це цитатами з тексту.
- ✓ Які карти постали в твоїй уяві під час читання твору? Спробуй описати те, що намалювала тобі твоя уява.
- ✓ Які переживання, думки, почуття втілено в пейзажних замальовках Джона Кітса (Гете, Гейне)?
- ✓ Як ти вважаєш, чому саме цих персонажів обрав поет для своїх пейзажів?
- ✓ Які настрої викликали у тебе картини природи, змальовані у вірші? До яких роздумів вони тебе спонукали?
- ✓ Назви характерні ознаки вірша як цілісного тексту і доведи, що цей твір є віршем.
- ✓ Що нового ти відкрив для себе в процесі ознайомлення з поезією Джона Кітса (Й. В. Гете, Г. Гейне)?
- ✓ Що символізує троянда? Які асоціації викликає у тебе ця квітка?

Ти-- творча особистість

1. Опиши 5-6 реченнями картину літнього (зимового, весняного, осіннього) дня (ранку, вечора). Використай зорові й звукові засоби для цього. Знайди можливість висловити своє авторське (адже ти- автор!) ставлення до неї. А потім візьми альбом і намалюй її фарбами.

2. Спробуй продовжити вислови і скласти речення:

- ✓ “Поезія для мене—це... (що?)”
- ✓ “Поетичні твори ми читаємо для того, щоб... (з якою метою?)”

✓ “У віршах ми знаходимо (або висловлюємо)...(що?)”

3. Напиши твір-мініатюру « Мила пісенька весни» (враження від вірша Г.Гейне)

Література в колі мистецтв

1. Прослухай “Вальс №6” Фредеріка Шопена , визнач емоції , які викликала у тебе музика і порівняй їх з емоціями від вірша Джона Кітса.

2. Прослухай фортепіанну сюїту “Сутінки” . Яка картина постала в твоїй уяві під час слухання музики? Спробуй описати те, що намалювала тобі твоя уява, порівняй з картинами описаними Й. В. Гете у “Нічний пісні подорожнього” .

3. Прослухай аудіозапис “Звук струмка” . Порівняй звуки природи в поезії Г. Гейне “Задзвени із глибини” та аудіозапису “Звук струмка” .

4. Розглянь репродукції картин . Ілюстраціями до яких , вивчених поезій про природу, вони можуть бути? Доведи свою думку. Який настрій переважає на кожній картині?

Микола Пимоненко” Сніножатъ”

Куїнджі А. І
“Дарянська ущелина”

В. А. Столяров” Аромати весни”

5. Вірш “Нічна пісня мандрівника “ має понад 40 музичних інтерпретацій. На безсмертні рядки Гете створили романси композитори: Микола Титов, Олександр Варламов, Софія Зибіна, Антон Рубінштейн, Сергій Ляпунов, Георгій Свиридов та ін. Послухай хоча б один із цих романсів і скажи, чи вдалося композитору засобами музики передати основний настрій вірша? Яке враження справив на тебе музичний твір?

Ернест Сетон-Томпсон “Лобо”

Поміркуй над прочитаним

- ✓ Хто уособлює природу в оповіданні?
- ✓ Чому мексиканці називали старого вовка Володар Лобо?
- ✓ Чому місцевим мисливцям не вдалося вполювати ватажка зграї?
- ✓ Що нового ти дізнався про таку тварину як вовк?
- ✓ Які почуття викликали в душі мисливця страждання Лобо?
- ✓ Якими людськими рисами характеру наділяє автор героя? Як називається такий прийом у літературі?
- ✓ Наведіть приклади кмітливості Лобо.
- ✓ Як ти вважаєш, чи вміють тварини думати і страждати?
- ✓ Що стало причиною смерті могутнього володаря? Як про це говорить автор?
- ✓ Чому Лобо все-таки опинився в руках мисливців і так покійно сприйняв смерть? Чи був переможений Лобо?

Виконай завдання

1. Добери прислів'я, приказки, загадки про вовка.
2. Склади сенкан до слова “Лобо”.

Ти-- творча особистість

1. Склади кросворд до оповідання ” Лобо ” .
2. Спробуй написати своє закінчення оповідання ” Лобо ”.
3. Напиши роздум (5-6 речень) ,даючи відповідь на запитання:
  - Чи можемо ми існувати один без одного людина і природа, природа і людина?
  - Що нового ти відкрив для себе у світі природи , прочитавши оповідання ” Лобо ”?
4. Вправа “Словесне малювання “

Уяви себе художником, що малює ілюстрації до оповідання. Який би ти хотів проілюструвати епізод? Які кольори обрав би? Розкажи, що ти зобразив би на картині.

Література в колі мистецтв

1. Прослухай музику Бетховена "Мелодія сліз" (фортепіанну п'єсу "Сутінки", фонозапис "Голоси птахів"). Музичним супроводом для мелодекламації якої частини оповідання могла б стати ця музика? Поясни свій вибір.
2. Переглянь документальний фільм "Лобо . Вовк, який змінив Америку" (2007р.). Поділись враженнями від перегляду зі своїми друзями.
3. Е. Сетон-Томпсон дуже любив малювати, сам ілюстрував свої твори (це швидше замальовки натураліста на полях свого щоденника). Розглянь репродукції картин Е. Сетона-Томпсона, опиши головного героя оповідання. Ілюстрацією до якого епізоду оповідання є кожна з них?

Е. Сетон-Томпсон Сплячий вовк

Е. Сетон-Томпсон Тріумф вовків

Е. Сетон-Томпсон. «Лобо – король вовків».

Е. Сетон-Томпсон. «Погоня».

Е. Сетон-Томпсон

Е. Сетон-Томпсон.

Світ дитинства

Марк Твен “Пригоди Тома Соєра”

Поміркуй над прочитаним

Назви автобіографічні моменти у книзі?

- ✓ У якому столітті відбуваються дії твору?
- ✓ Які риси характеру Том виявив у суботу під час фарбування паркану?
- ✓ Який закон керує вчинками людей?
- ✓ Поясни вислів «Гек був вільний птах»?
- ✓ Коли вчитель називав Тома Томасе Соєр?
- ✓ У чому виявлявся в давні часи принцип виховання в школах?
- ✓ Яким своїм талантом Том справив гарне враження на Беккі Тетчер?
- ✓ З якою метою Том і Гек відправились на кладовище вночі?
- ✓ З якою метою лікар прийшов на кладовище?
- ✓ Чому помстився Джо лікарю ?
- ✓ Образившись одного разу на Беккі Том умовив своїх друзів
- ✓ Якими заняттями займались хлопці на острові?
- ✓ Яких розмірів був острів?
- ✓ Як шукали потопленого в тих краях?
- ✓ Чому всіх у містечку мучила совість, коли пропали хлопці?
- ✓ Що співали у церкві, коли зайшли туди діти, чому парафіяни не образились на те, що їх обдурили хлопці?
- ✓ Кого найбільше мучила совість за Мефа Поттера Тома чи Гека?
- ✓ Що індіанець Джо на очах у Тома і Гека забрав, що для хлопців було таким бажаним?
- ✓ Який вигляд мала печера, де заблукали Том та Беккі?
- ✓ Кому вирішив помститись індіанець Джо?
- ✓ Хто спас вдову від помсти індіанця?
- ✓ Чому Гек не розповів одразу, що вдову хоче вбити Джо?
- ✓ Які комічні моменти ви можете згадати?
- ✓ Які риси характеру мав Гек, Том?
- ✓ Які дорослі почуття переживали герої? На чому ґрунтується дружба Том і Гека

Виконай завдання

1. Встанови відповідність

Як відомо, Марк Твен — це псевдонім письменника, в якому він увіковічив спогади, пов'язані з його колишньою професією. В історію також увійшло

його рідне містечко та численні родичі, друзі, приятелі й знайомі майбутнього автора популярних книжок, яких ми зустрічаємо на сторінках "Тома Сойєра". Якщо ти уважно читав повість і пам'ятаєш історію її написання, то зможеш правильно встановити відповідність .

Тітонька Поллі
Негр Джим
Гекльберрі Фінн
Сід
Том Сойєр
Сент - Пітерсберг
Марк Твен
Беркі Тетчер

Семюель Ленгхорн Клеменс
Лаура Хокінс
Том Бленкеншип
Джейн Лептон
Віллі Боумен
Марк Твен
Томас Сойєр Співі
Дядечко Даніель
Ганнібал
Генрі
Мати Марка Твен

2.Словникова гра "Історія семи речей"

Завдання: з'ясуй, з якими подіями у повісті пов'язані означені предмети, перекажи їх.

- 1. Чорна нитка.**
- 2. Пантофля.**
- 3. Дохлий пацюк на мотузці.**
- 4. Весільний пиріг.**
- 5. Дохла кішка.**
- 6. Коробочка з-під пістонів.**
- 7. Шворка від повітряного змія.**

3.Виправте неточності

Тітонька Поллі розповідає про Тома: «Горе та й годі мені з тим Томом! Геть занапастився хлопчисько! Одного разу наказала йому побілити паркан, так він повернувся весь у вапні. Я вже й сама була не рада, що покарала його... Ой, не виконую я свого обов'язку щодо хлопця, бачить Бог! В ньому наче біс сидить, та помилуй мене Боже, він же, сердешна дитина, син мого покійного брата, і мені просто не стає духу лупцювати його. Хоча й треба. Ось він цукорницю розбив, сам у цьому зізнався, а потім усе сказав на Сіда. А нещодавно взагалі щезнув, заблукав із Геком у печері. Я вже думала, що й не побачу мого бідного Тома! Скільки сліз я тоді пролила, тільки Богові відомо! І що ж бо ви думали? Він з'явився у церкві на своїй поминальній службі! Горе та й годі! Ось і зараз цей шибеник десь подівся. Томе, де ти? А ви його часом не бачили?»

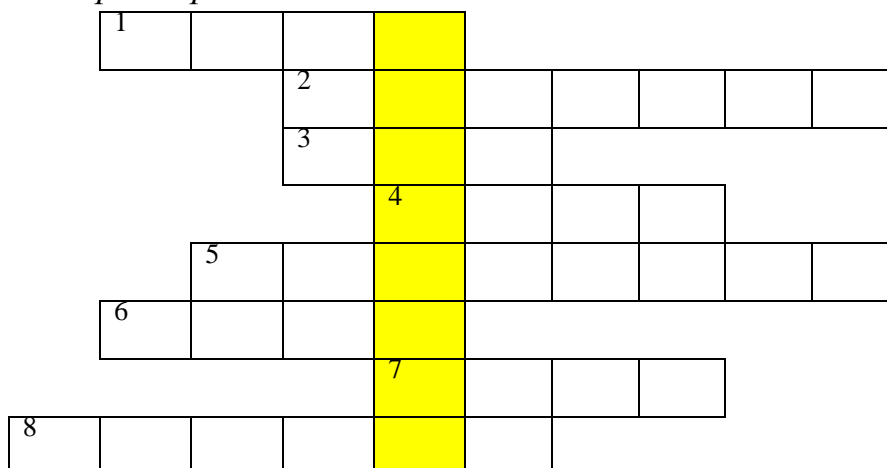
4.Том , коли білив паркан, відкрив загальний закон, який є спільним і для дорослих, і для дітей. Розшифрувавши ребус , ти його прочитаєш

і	ко	жен	хло	пець
до	на	кож	і	,
рос	ла	лю	ди	на
ти	гну	пра	вжди	за
муть	і	до	ма	га
ки	тіль	ся	муть	ти
то	го	,	чо	го
ти	сяг	до	ко	важ

5. Впізнай літературного героя.

- ✓ «В ньому біс сидить... він син моєї покійної сестри...».
«Його мокра чуприна була ретельно пригладжена щіткою, і короткі кучерики лежали рівно й гарно...»
- ✓ «Чарівне голубооке створіння з двома довгими золотистими кісками, в білому платтячку та вишитих панталончиках»
- ✓ «...був сам собі господар і робив усе, що йому заманеться. За сухої погоди він ночував на чужих ганках, а коли дощило – у порожній бочці...»

6. Розгадай кросворд

1. Помічник тітки Поллі.
2. Улюблені ласощі Тома.
3. Англійська міра довжини.
4. Комаха, яка була в коробці Тома.

5. Ліки, яким Том рятував кота від меланхолії.
6. Пароль Томової команди мандрівників.
7. ...Лоуренс.
8. Річ, яку везли Том і Гек від печери

Ти-- творча особистість

1.Словесне малювання «Портрет героя».

Уяви себе художником : ти пишеш портрет героя твору. Кого з героїв повісті Марка Твена ти намалював би?Чому? Опиши одяг, позу героя ,фон на якому його зобразив би. Які кольори використаєш?

2.Напиши лист Тому і Геку. Вислови своє ставлення до їх дружби.

3.Створи афішу художнього фільму“Пригоди Тома Соїєра”.

Література в колі мистецтв

1.Переглянь художній фільм “Пригоди Тома Соїєра”(США, 1995 р.)

Порівняй екранізацію з прочитаним. Чи збігається твоє бачення героїв повісті з образами створеними знімальною групою? Поясни свою думку.

2.Розглянь пам'ятник Тому Соїєру та Геку Фіну в Ганнібалі(арх.Ф. Хаббард)

Опиши. як зобразив скульптор героїв Марка Твена. Пригадай, яким іще літературним героям споруджено пам'ятники, і де вони стоять.

3.Порівняй портрети Тома і Гека в повісті із їх зображеннями на кадрах з фільму “Пригоди Тома Соїєра”(режисер С. Говорухін 1981р.).Наскільки близьким до тексту є екранне їх втілення?

4. Майже сто років за творами Марка Твена знімають мультфільми й кінофільми. Серед них найбільш відомими є “Том Сойер” (США, реж. Д. Тейлор), “Том Сойер” (США, 1973, реж. Дж. Нейлсон), “Пригоди Тома Сойера і Гекльберрі Фінна” (СРСР, 1981, реж. С. Говорухін), “Том Сойер” (США, 2000, Ф. Мендес, П. Сабелла), “Том Сойер” (Німеччина, 2011, реж. Х. Хутгебурх).

З яким твором мистецтва за повістю Марка Твена “Пригоди Тома Сойера” ти знайомий? Вислови своє враження від цього твору порівняно з текстом.

Елеонор Портер” Поліанна”

Поміркуй над прочитаним

- ✓ Чим був і став для дівчинки будинок тітки Полі(на початку повісті і в кінці)?
- ✓ Що думає Поліанна про сердитих і дивних людей?
- ✓ Яке бажання переповнює Полліану?
- ✓ Чи вдається дівчинці комусь допомогти? Кому і як?
- ✓ У яку гру пропонує пограти усім Полліана? Як ти вважаєш, це хороша гра?

Виконай завдання

1. Склади сенкан до слова “Поліанна”.
2. Запиши девіз життя Поліанни.
3. Створи “Асоціативний куц” до слова “Поліанна”
4. Поясни слова містсра Пендлтона: “Можливо, та мені здається, що найкраща з усіх призм — це ти сама, Полліанно”.
Яке переносне значення має цей вислів?

Ти-- творча особистість

1.Гра « Радість»

Уяви нерадісну ситуацію:

- ти отримав двійку;
- ти посварився з другом;
- ти засмутив батьків;
- на вулиці погана погода.

Спробуй знайти , чому тут можна порадіти. Пограй у цю гру зі своїми однокласниками, друзями, близькими.

2.Напиши твір-мініатюру “Чи можна навчити людину радіти ?”

3.Напиши роздум (5-6 речень):

- Чому мене навчила Поліанна?
- Як змінилося б наше місто (країна, планета), якби в ньому жила Поліанна або багато « Поліанн»?

4. Напиши лист Поліанні.

5 Продовжи речення :

“Щасливою людина може вважати себе ...”

6. Створи обкладинку до книги Елеонор Портер "Поліанна".

7. Намалюй кольорограму "Поліанна".

Намалюй довільну геометричну фігуру того кольору, з яким у тебе асоціюється Поліанна.

8. Вправа "Відтвори сюжет"

Уяви себе в ролі кореспондента, який отримав від редакції завдання побувати у місті Белдінгсвіль і прокоментувати відзнятий матеріал у випуску новин

Література в колі мистецтв

1. Розглянь кадри фільму "Поліанна" (2003 р. ; Великобританія, режисер Сара Хардінг, в головній ролі Аманда Бертон). Перекажи відповідні епізоди з твору Еліонор Портер.

2. Розглянь ілюстрації Олени Орлової до книги Елеонор Портер "Поліанна". Чи збігається твоє бачення картин та героїв твору з образами, створеними художницею? Створи власні ілюстрації до твору.

Сила творчої уяви

Льюїс Керролл “Аліса в Країні Див”

Поміркуй над прочитаним

- ✓ Як Аліса потрапила до Країни Чудес?
- ✓ Які пригоди трапилися з нею того дня?
- ✓ Що їй найбільше вразило у Країні Чудес?
- ✓ Назви казкових персонажів, з якими Аліса зустрічалася у цій Країні. Розкажи про них.
- ✓ Що дивувало дівчинку в Країні Чудес? Що вчила Аліса і що знала?
- ✓ Як її там сприймали? Чому?
- ✓ Якою ти уявляєш собі Алісу?
- ✓ Які риси характеру Аліси варто наслідувати?
- ✓ опиши епізод з казки, який тобі найбільше запам’ятався.
- ✓ Деякі письменники і літературознавці вважають, що казка Л. Керролла твір для дорослих. Як ти думаєш, у чому незвичність цього твору?

Виконай завдання

1. Доведи, що захопливі пригоди Аліси є фантастичними на прикладі розділу «Божевільне чаювання»
2. Схарактеризуй головні риси вдачі Аліси. Створи «Гроно»
3. Склади сенкан до слова «Аліса»
4. Знайди у тексті і розкажи, які англійські традиції зображені у казці.
5. Уклади сходинок подорожі героїні Країною Див.

Ти-- творча особистість

1. Усне «словесне малювання».

- опиши якою ти уявляєш собі Алісу?
- Розкажи, якими зображені мешканці Країни Див. Якою є їхня поведінка?

2. «Уроки від Аліси»

Які можна зробити висновки, познайомившись з висловлюваннями Аліси?

- ✓ "- Скажіть, будь ласка, куди мені звідси йти?
  - А куди ти хочеш потрапити? - Відповів Кіт.
  - Мені все одно ... - сказала Аліса.

- Тоді все одно, куди і йти, - відмітив Кіт. "

✓ "Ні, ви тільки подумайте! Який сьогодні день дивний! А вчора все йшло, як звичайно! Може, це я змінилася за ніч? Дайте-но згадати: сьогодні вранці, коли я встала, я це чи не я? Здається, вже не зовсім я! Але якщо це так, то хто ж я в такому випадку? Це так складно ...

"Аліса.

✓ "- Тоді ти повинна сказати, що ти маєш на увазі, - продовжив Березневий Заєць.

- Я й кажу, - поспішно сказала Аліса; - принаймі, я і маю на увазі те, що я кажу, - це одне і те ж, знаєте ".

3. Інсценуйте разом зі своїм другом чи однокласником розмову Аліси і Миші.

Література в колі мистецтв

1. Порівняйте мультфільми Уолта Діснея «Аліса в країні Див» (1951 року) та «Аліса в країні Див» Ефрема Пружанського (1981 р.). Якою бачать Алісу мультиплікатори? Чи відрізняється їхня Аліса від Аліси, створеної в твоїй уяві? Чим?

2. Віднови послідовність подій за ілюстраціями до твору.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

3. Розглянь ілюстрації до книги Льюїс Керролл "Аліса в Країні Див". Чи збігається твоє бачення картин та героїв твору з образами, створеними художниками? Створи власні ілюстрації до твору.

4. Вислови свої враження від фільму "Аліса в Країні Див" (режисер Т. Бертон, 2010р.). Порівняй екранізацію з книгою Льюїса Керролла "Аліса в Країні Див".

5. Кожний художник бачить свою Алісу. У реальності ж у Аліси Ліддел було коротко стрижене темно – каштанове волосся і чупринка на лобі. Порівняй портрет дівчинки з її живописними образами.

6. Розглянь ксерокопії рукописних сторінок книги Льюїса Керролла “Аліса в Країні Див”. Ілюстрації зроблені самим автором. Спробуй заглянути у творчу майстерню письменника. Уяви себе в ролі журналіста, візьми інтерв’ю у Льюїса Керролла, підготуй йому запитання.

for she could not remember having ever seen one. However, nothing more happened, so she decided on going into the garden at once, but, alas for poor Alice! when she got to the door, she found she had forgotten the little golden key, and when she went back to the table for the key, she found she could not possibly reach it: she could see it plainly enough through the glass, and she tried her best to climb up one of the legs of the table, but it was too slippery, and when she had tired herself out with trying, the poor little thing sat down and cried.

"Come! there's no use in crying!" said Alice to herself rather angrily. "I advise you to leave off this minute. You generally grow larger very good advice, and sometimes shrivel

how she was never to get out again: suddenly she came upon a little three-legged table, all made of solid glass; there was nothing lying upon it, but a tiny golden key, and Alice's first idea was that it might belong to one of the doors of the hall, but when she

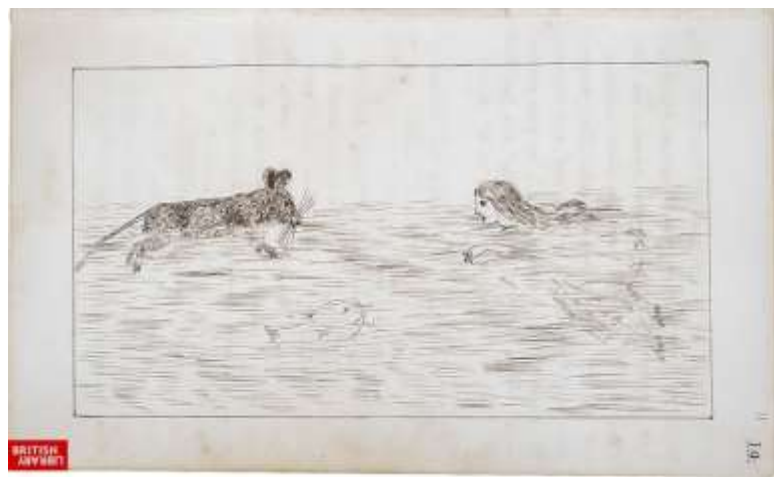

the lock was too large, or the key too small, but at any rate it would serve one of them. However, on the second time round, she came to a low window, behind which was a door about eighteen inches high: she tried the little key in the lock, and it fitted! Alice opened the door and looked down a small passage, not longer than a rat-hole, into the beautiful garden you now see. How she longed to get out of that dark hall, and wander about among those beds of bright flowers and those cool fountains, but she could not even get her head through the doorway, "and even if my head would go through," thought poor Alice, "it would be very little use without my shoulder. Oh, how I wish I could shril

BRITISH LIBRARY

23

BRITISH LIBRARY

19

Марина Цветаєва “Книги в червоній палітурці”

Поміркуй над прочитаним

- ✓ Чи сподобався тобі вірш і чому?
- ✓ Якої настрій викликають ці рядки?
- ✓ Які почуття поетеси виражені у цьому вірші?
- ✓ Пригадай своїх улюблених літературних героїв?
- ✓ Як часто поетеса звертається до книг?
- ✓ Що ти собі уявляєш, коли читаєш ці рядки?

На лампі мерехтять вогні...

Як добре з книгою у хаті.

- ✓ Хто ці герої: Геккельбері, Беккі, індіанець Джо, Принц, Жебрак?
- ✓ Що тобі відомо про них?
- ✓ З ким порівнює автор Тома?
- ✓ Хто такий Діоген, «що в бочці мешка»?
- ✓ Що відчуває дівчинка, коли читає книги?
- ✓ Чи є у тебе вдома бібліотека?
- ✓ Чому автор ставить в кінці останнього речення три крапки?
- ✓ Знайди в тексті діалог. Як його треба читати?
- ✓ Знайди в тексті звертання. Прочитай їх виразно.
- ✓ Який урок отримала героїня поезії?
- ✓ У заголовку «Книги в червоній палітурці» слово «книги» вживається у множині, а «палітурка» - в однині. Чому?
- ✓ Чому «незрадливі друзі» посилають «палкий привіт»?
- ✓ Чому «книги» саме в старій червоній палітурці, а не в зеленій або синій?
- ✓ Зачитай кінцівку поезії. Який колір використовує авторка? Чому?
- ✓ У якому значенні вжито слово золотий? Чому?

Ти-- творча особистість

1. Словесне малювання.

- ✓ Опиши ліричного героя поезії. На кого схожий ліричний герой вірша?
- ✓ Усно намалюй картини, які виникли в твоїй уяві під час читання вірша.

2. Напиши відгук про свою улюблену книгу.

3. Намалюй портрет улюбленого героя художнього твору.
4. Напиши твір-мініатюру “Книги – морська глибина”.
5. Добери аргументи, щоб довести думку “Книга завжди краще фільму”

Література в колі мистецтв

1. Послухай музику Равеля «Іспанська рапсодія», пофантазуй . Розкажи , що постало у твоїй уяві?.
2. Розглянь фотоілюстрацію “Книги в червоній палітурці” . Напиши твір-мініатюру “Книги – морська глибина”.

3. У вірші М. Цвстаєвої згадуються імена великих композиторів XIX ст. — Едварда Гріга (Норвегія), Роберта Шумана (Німеччина), Цезаря Кюї (Росія). Композиторів об’єднує те, що в їхніх творах знаходили втілення народні образи, казкові сюжети, природа рідного краю. їхня музика сповнена світла і радості, у ній немає тривоги й напруження. Марині Цвстаєвій дуже подобалася мелодія Е. Гріга «Ранковий настрій». Послухай її, поділись своїми враженнями від почутого.

Сучасна література
У колі добрих героїв
Роальд Дал “Чарлі і шоколадна фабрика”

Поміркуй над прочитаним

- ✓ Де відбуваються події? Як пов'язані між собою шоколадна фабрика і місто?
- ✓ Що відбувалося з Чарлі і Вонкі?
- ✓ Що об'єднувало хлопчика і Вонкі?
- ✓ Яким був настрій героїв, коли вони опинилися у лабіринти, про що це свідчить?
- ✓ Як ти думаєш, з якою метою автор поєднав у творі реальне та фантастичне?
- ✓ Чому Вонкі дозволив зазирнути у свій світ, на фабрику?
- ✓ Зверни увагу на деталі у вбранні Вонкі? Яку роль відіграють деталі у тексті?
- ✓ Поміркуй, чому герої опинилися у лабіринті? Як час вплине на героїв?
- ✓ Визнач за текстом головні риси натури Чарлі, Вонкі. З якою метою автор так детально їх описує?
- ✓ Яким ти побачив Вонкі, Чарлі? Про що говорять деталі портрета?
- ✓ Вонкі - щира натура? Схарактеризуй стосунки Вонкі з героями.
- ✓ Як ставляться вони одне до одного, їхні почуття, дії, прагнення?
- ✓ Чому на шоколадній фабриці маленькі люди, як гноми?. На яку особливість поведінки Вонкі звертає увагу автор?
- ✓ Яким, на твою думку, є світ Вонкі, Чарлі? Що означають для Вонкі власники золотих квитків? Як він до них ставиться?
- ✓ Як відчуває себе в цьому світі дідусь Джо, бабуся Чарлі? Що запропонував Вонкі Чарлі та його родичам? Як Чарлі до цього поставився? Які секрети розкрив Вонкі? Хто може бути власником фабрики? Чому?
- ✓ З якою метою автор так детально описує вплив шоколадної ріки на героїв?
- ✓ Проаналізуй епізод впливу кришталевого ліфта на героїв.
- ✓ Розкрий сенс підготовки Чарлі до подій в ліфті. Проаналізуй епізод маніпуляцій Вонкі з героями.

✓ Що для автора виявляється найбільш важливим?

Виконай завдання

1. Склади сюжетний «ланцюжок» подорожі казковою фабрикою.
2. Продовжи речення: «Книга Роальда Даля «Чарлі і шоколадна фабрика» популярна у світі, тому що...»
3. Доведи, що цей твір-- повість.
4. Поясни як ти розумієш слова Е. Золя., Л. Толстого.
Як вони пов'язані з темою та головною думкою твору?

- ✓ Увесь сенс життя полягає в безконечному завоюванні невідомого.
Е. Золя.
- ✓ Аби життя мало який-небудь сенс, треба жити так, щоби смерть не могла зруйнувати справи життя.

Л. Толстой.

Ти-- творча особистість

1. Словесне малювання.
  - ✓ Опиши, якою є шоколадна фабрика Віллі Вонки
  - ✓ Якого кольору найбільше у творі? Опиши.
2. Вправа «Вживання в образ».
Розкажи прочитане так, ніби ця історія сталася з тобою.
3. Склади діалог з героєм (Чарлі)
4. Напиши листа другу з аргументованою порадою прочитати твір Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика»
5. Напиши твір-роздум «Як твір «Чарлі і шоколадна фабрика» впливає на мій емоційний стан, допомагає краще пізнати світ?»

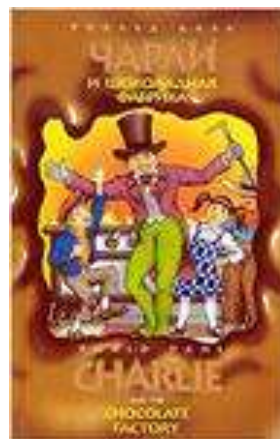
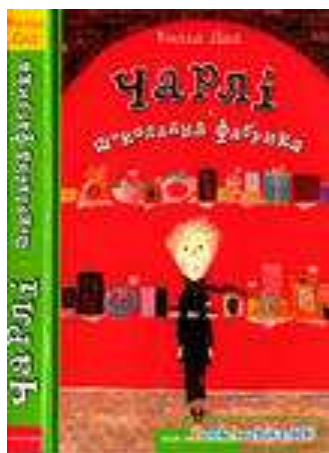

Література в колі мистецтв

1. В 1971 році на екрани вийшов фільм «Віллі Вонка і шоколадна фабрика», знятий режисером Мелом Стюартом. Але фільм не сподобався самому автору, бо багато уваги приділялося Вонці, хоча Дал говорив, що книга про Чарлі. Вдруге книга екранізована в 2005 році режисером Тімом Бертоном, з Джонні Деппом у ролі Вонки. Крім кіноверсій існує ряд мюзиклів, інсценізацій

та аудіокниг. А також сюжети твору використовуються у мультсеріалах, іграх, атракціонах. Якщо ти знайомий з одним із цих творів, вислови свої враження. Наскільки близько до тексту вдалося авторам відтворити сюжет твору Роальда Дала?

2. Розглянь обкладинки книги Роальда Дала “Чарлі і шоколадна фабрика”. Створи власну обкладинку до книги.

3. Розглянь ілюстрації В. Мочалова до книги Роальда Дала “Чарлі і шоколадна фабрика”. Чи співпадає твоє бачення героїв твору з образами, створеними художником? Поясни свою думку.

Туве Янсон “Капелюх чарівника”

Поміркуй над прочитаним

- ✓ Як ти розумієш слова Мумі-тата: «Не одяг красить»
- ✓ Чому Мумі-троль перетворився на чудернацьке звірятко?
- ✓ Як віднеслися до цього його друзі?
- ✓ Хто зняв чари з Мумі-троля?
- ✓ Чому саме мама це зробила? Аргументуй свою думку.
- ✓ Як родина Мумі-тролів потрапила на самотній острів гатівнатів?
- ✓ Що подорожні знайшли на самотньому острові?
- ✓ Чи є у творі негативні герої?
- ✓ Яким був чарівник: добрим чи злим?
- ✓ Чи схожі мумі-тролі з казкової країни Туве Янсон на фантастичних і потворних істот із скандинавського фольклору?

Виконай завдання

1. Допиши, на що перетворилися речі завдяки капелюху.

- Мумі-тато –
- Яєчні шкаралупи –
- Мумі-троль –
- Морська вода –
- Мурашиний Лев –
- Риби –

2. Доведи, що твір Туве Янсон має елементи чарівної казки.

Ти-- творча особистість

1. Написати міні-твір на одну з тем:

- ✓ Я використав(ла) би чарівний капелюх для того, щоб...
- ✓ Я навчився у цих дивовижних істоток...
- ✓ Сімейний затишок Мумі-дол.

2. Напиши роздум, на який тебе надихнули слова Туве Янсон

“Світ моїх Мумі-тролів – це світ, за яким у глибині душі тужить кожен із нас...”

3.Склади правила щасливої родини.

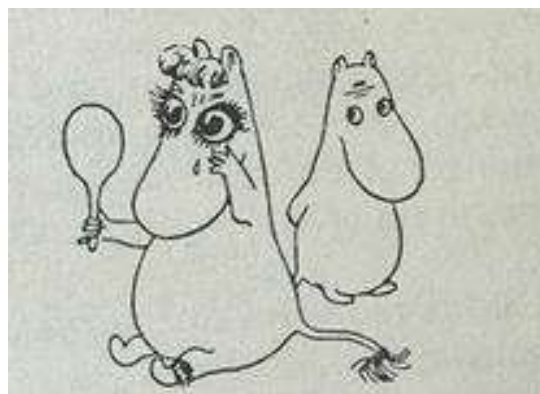
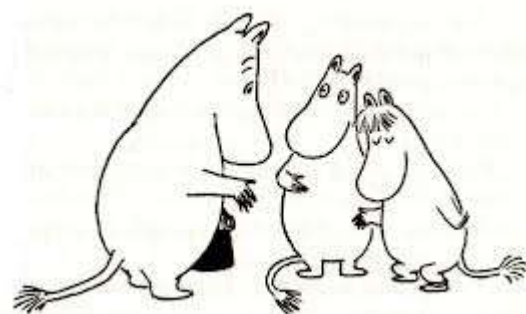

Література в колі мистецтв

1. Намалюй портрет Мумі-троля за описом:

“Бідолашний маленький Мумі-троль! У чарівному капелюсі він перемінився на чудернацьке звірятко. Усе, що в ньому було кругленького, стало тонким, а все маленьке розрослося до неймовірних розмірів. “

Порівняй свої малюнки з ілюстраціями самої Туве Янсон.

2. Переглянь мультфільм «Вся справа у капелюсі».

Чи такими ти уявляв героїв твору?

Який епізод мультфільму не відповідає повісті?

3. У містечку Наанталі побудований парк Мумі-тролів.

Парк працює тільки влітку, тому що взимку Мумі –тролі сплять.

Пофантазуй та намалюй цей парк.

Пауль Маар
**“Машина для здійснення бажань,
або Суботик повертається в суботу”**

Поміркуй над прочитаним

Яке враження справила на тебе повість-казка Пауля Маара?

- Перекажи епізод, який тебе найбільше вразив?
- Яким ти вперше побачив Суботика?
- Яким було життя пана Пляшкера до появи Суботика?
- Яким воно стало з його появою?
- Автор нам не вказав на те, Суботик - хлопчик, або дівчинка.
- А як думаєш ти? Обгрунтуй свою думку.

Ти-- творча особистість

1. Склади сенкан до слова “Суботик”
2. Намалюй ілюстрації до улюбленого епізоду з твору.
3. Вправа “Вживання в образ”

Уяви себе одним із персонажів твору і розкажи про першу вашу зустріч із Суботиком(від імені пана Пляшкера, пані Моркван, пана Вівторакуса, пана Амфібера, одного з туристів)

Література в колі мистецтв

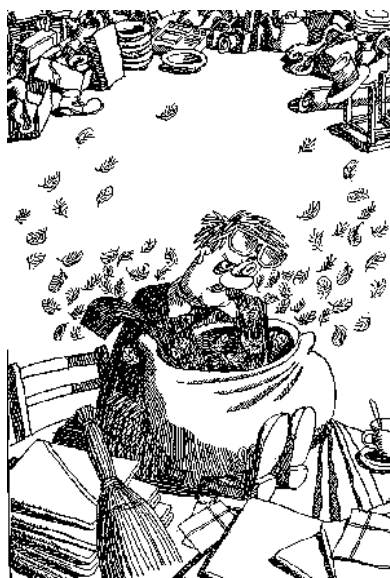
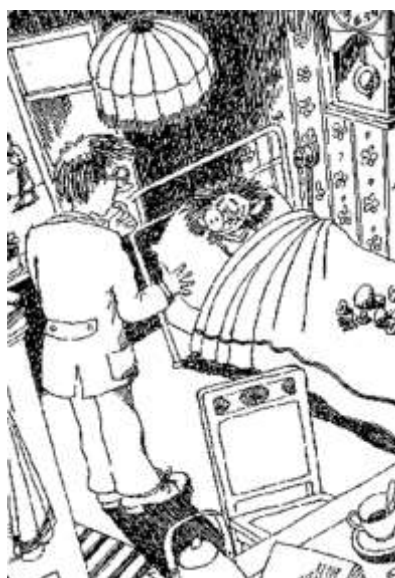
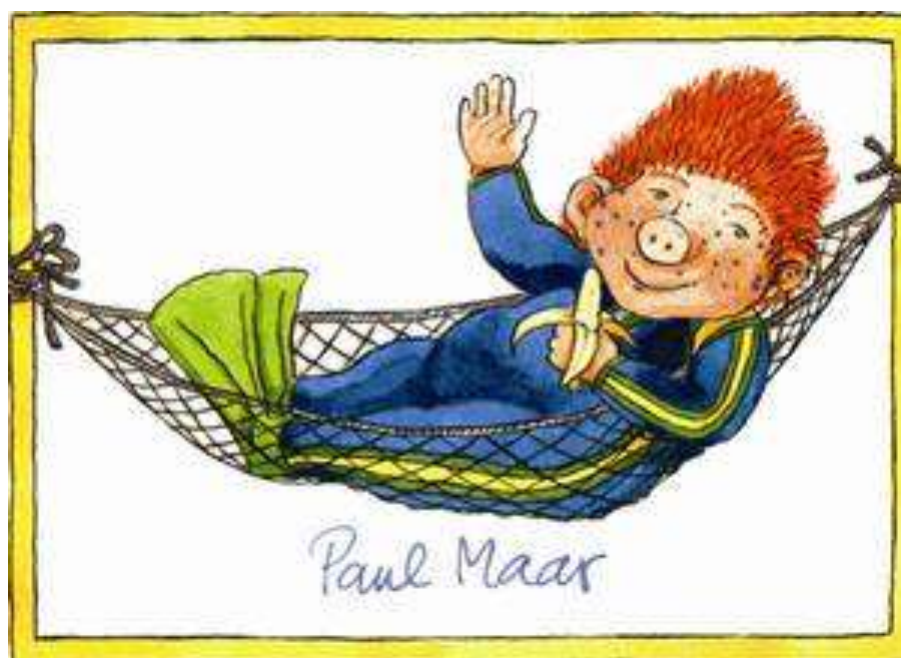
1. Розглянь обкладинки книги Пауля Маара “Машина для здійснення бажань, або Суботик повертається в суботу”

Створи власну обкладинку до книги.

2. Суботик – герой творів Пауля Маара.” Це дивовижна маленька істота з цупкою рудою чуприною. Замість носа у нього хоботець, обличчя все у синіх цятках, за допомогою яких можна здійснювати бажання.” Любить ласувати деревиною, гумою чи папером. Вміє складати вірші про події, що відбуваються у його житті. Веселий, пустотливий.

Порівняй портрет Суботика , зображений самим Паулем Мааром, художником О.І.Семеновим та образ, створений актором у художньому фільмі про Суботика.

Ілюстрації О.І.Семенова

Кадри з художнього фільму реж. Бена Вербонга (2001р.) «Рудий п'ятачок»

Зміст

1. Дорогий п'ятикласнику!	3
2. Вступ. Література і фольклор	4-5
3. Казки народів світу	6
3.1. Індійська народна казка «Фарбований шакал».....	6
3.2. Японська народна казка «Іссумбосі, або Хлопчик - Мізинчик».....	7-8
3.3. Китайська народна казка «Пензлик Маляна».....	9-11
3.4. Арабська народна казка «Синдбад мореплавець».....	12-13
3.5. Брати Грімм «Пані Метелиця».....	14-15
3.6. О.С.Пушкін Вступ до поеми «Руслан і Людмила».....	16-17
3.7. Г.К.Андарсен «Соловей».....	18-20
3.8. Оскар Уайльд «Хлопчик-зірка».....	21-22
4. Природа і людина	23
4.1. Д.Кітс, Г.Гейне, Й.В.Гете.....	23-25
4.2. Е. Сетон-Томпсон «Лобо».....	26-27
5. Світ дитинства	28
5.1. Марк Твен «Пригоди Тома Соєра».....	28-32
5.2. Е.Портер «Поліанна».....	33-35
6. Сила творчої уяви	36
6.1. Л.Керрол «Аліса в Країні Див».....	36-40
6.2. Марина Цветаєва «Книги в червоній палітурці».....	41-42
7. Сучасна література. У колі добрих героїв	43
7.1. Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика».....	43-45
7.2. Туве Янсон «Капелюх чарівника».....	46-48
7.3. Пауль Маар «Машина для здійснення бажань, або Суботик повертається в суботу».....	49-51
8. Зміст	52
9. Для нотаток	53-54

Для нотаток

